

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ

RELEVANȚA ȘI CALITATEA FORMĂRII
UNIVERSITARE: COMPETENȚE
PENTRU PREZENT ȘI VIITOR

consacrată celor 70 de ani de la fondarea universității bălțene

secțiunea: PALETELE TEMPORALE ALE BIBLIOTECII UNIVERSITARE

Bălți, 23 octombrie 2015

1945 2015

CZU: 027(478Bălți)

INSTITUȚIA EMBLEMATICĂ A ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SUPERIOR
DIN NORDUL MOLDOVEI

*EMBLEMATIC INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION
IN THE NORTH OF MOLDOVA*

Elena HARCONIȚA, *director*
Biblioteca Științifică USARB

Abstract: *USARB Scientific Library was founded in 1945, together with the Teaching Institute and was located in the former Lyceum for girls „Domnița Ileana”, on area of 36.6 m2. The collection numbered 101 books and magazines. Today the Scientific Library USARB is the only info-documentation institution in the Northern part, possessing an encyclopedic collection of over 1 million, documents printed in approximately 300 000 titles in 57 languages, the value of which exceeds 11 million lei. Communication and dissemination of information resources occurs through 4 loans, 12 reading rooms, UN Documentation Centre, the Information Centre of the European Union; Regional Depository Library of the World Bank; NATO Point of Information and Documentation, AGEPI collection, Romanian Cultural Institute collection. Library programs are carried out annually: the New User; The Days of Information; Chair's Days; Library Days, etc. The library activity is ensured by 52 librarians, 31% of them being in the higher education field, 92% owners of ranks.*

Key-words: *educational space, info-documentation institution, users, informational offer, library resources, investment projects, research activities, management.*

Biblioteca Universității bălțene ocupă un loc aparte în istoria culturii și învățămîntului național.

Viața ei este ca și viața unui om și are o proprie biografie la scara istoriei. De fapt, atunci cînd vorbim despre o Bibliotecă anumită, ne gîndim nu la o clădire, nu la o structură organizațională, nu la un regulament ori la documentele bibliotecare pe care le deține, la modalitățile de asigurare a accesului la infrastructura informațională, dar ne gîndim întîi și întîi la Oameni, la cei care o însuflețesc și capătă cu adevărat identitate prin personalitatea lor. Iată de ce viața unei instituții trebuie sărbătorită așa, precum omagiem Oamenii, deoarece ea a adunat laolaltă efortul de a exista, străduința și sagacitatea, sacrificiul și inteligența, pasiunea și curajul, ambiția și profesionalismul celor care au slujit-o și o slujesc.

La ceas aniversar amintirile noastre se îndreaptă spre cei peste 550 de salariați pe care i-a avut această Bibliotecă timp de 70 de ani. Unii din ei consacându-se cu desăvîrșire și dăruindu-și deplin viața instituției în memoria căreia s-au zidit pe ei înșiși: Faina Tlehuci (1923-2005) – unicul bibliotecar din spațiul național devenit Membru de Onoare al Senatului USARB: Galina Nikitin (1925 - 1981), Elena Talanov (1944 - 1995), Elisaveta Mihailov (1932 - 2005), Maria Donighevici (1972 - 1996) ; (1985 – 1996 Valentina Șișkina (1963 - 1986), Nina Melinic, Eugenia Suhomlinova, Nina Colenda, Larisa Preadco, Saida Tkaci, Maria Bragari - toate trecute în neant, dar care și-au pus umărul la crearea unei instituții emblematice a învățămîntului superior din Nordul Republicii Moldova.

Cu multă pioșenie și recunoștință ne adresăm astăzi către colegii noștri, care veniți din Mileniul 2 continuă pînă în prezent să activeze cu mult discernămint în susținerea unui învățămînt superior de calitate: Elena Scurtu (din 1967), Lucia Zadiraico (din 1968), Maria Fotescu (din 1973), Mira Gore (din 1990), Valentina Topalo (din 1981), Silvia Ciobanu (din 1986), Lina Mihaluța (din 1989), Igor Afatin (din 1989), Elena Cristian (din 1988), Elena Stratan (din 1990), Anișoara Nagherneac, Lilia Melnic, Adella Cucu, Ludmila Railean, Taisia Aculov, Elena Țurcan, Natalia Culicov, Angela Hăbășescu, Tatiana Prian, Olga Dascăl, Lilia Ababi, Marina Șulman și toți ceilalți fiindcă ar trebui nominalizat tot colectivul.

Bibliotecarii au sporit buna imagine a Universității, devenind posesori ai titlurilor și înaltelor distincții de stat, Diplomelor de apreciere din partea Guvernului, Ministerului Educației, Ministerului Culturii, Universității – fondatoare, Primăriei, AGEPI-ului, și, foarte important, a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, a Bibliotecii Naționale, Bibliotecii Științifice ASEM – cea mai înaltă recunoștință a colegilor de breaslă.

Bibliotecarii universitari bălțeni sînt implicați în activitatea Consiliului Biblioteconomic Național (CBN), Consiliul Bibliotecilor din Învățămînt, Asociației Bibliotecarilor din RM. Comitetului Tehnic de standardizare nr.1. Participînd de-a lungul anilor la prestigioasele concursuri organizate de Asociația Bibliotecarilor, 15 colaboratori ai universității din Bălți au obținut înaltul titlu de Laureat al Concursului Național *Cel mai bun bibliotecar al anului*, în perioada 2000-2015. Au fost premiate 67 de lucrări elaborate de bibliotecarii de la Bălți, cu Premiul Mare - 22 lucrări în cadrul Concursului Național *Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei*. Numai în ultimii 15 ani au fost editate peste 150 de lucrări (dicționare, ghiduri, bibliografii și biobibliografii, materiale ale conferințelor, colocviilor, documente de reglementare, politici, reviste).

La moment activitatea Bibliotecii Științifice USARB este asigurată de 52 bibliotecari, 31% din ei fiind cu studii superioare în domeniu; în curînd se vor adăuga încă 8 bibliotecari, care vor absolvi la Universitatea de Stat a Moldovei cursurile de recalificare de un an; 92 % ori 48 din tot personalul sînt posesori ai categoriilor de calificare: 14 – superior; 17 – întîi și 17 – doi.

Studentii și profesorii, bibliotecarii USARB au adunat realizările prezentului și contemplează trecutul impresionant al instituției. Ce a fost și ce este Biblioteca universității bălțene?

Istoria Bibliotecii este oglindită în însăși istoria USARB. În îndepărtatul 1945, cînd a fost deschis la Bălți Institutul Învățătoreșc, biblioteca era localizată în fostul Liceu de fete „Domnița Ileana”, avea doar 101 cărți pentru studenții, pe care îi primea într-un spațiu de 36,6 m².

Cu ajutorul dlui Iulius POPA, cronicarul USARB, le-am descoperit pe cele dintîi bibliotecare, care au pus temelia a ceea ce a devenit astăzi Biblioteca universității: Nadejda Ghepețcaia (10 august 1945- 28 iunie 1946); Albina Kuropatenco (28 iunie 1946 - 12 august 1947), Liliana Liutkevici (12 august 1947 – 18 februarie 1948); Valentina Pronina (25 februarie 1948 – 26 septembrie 1949); M. Ustinova (26 septembrie 1949 – 14 martie 1950); Antonina Vozjenicova (14 martie 1950 - 12 aprilie 1953), Marra Kațaf (Grinberg) (12 aprilie 1953 - 27 martie 1962).

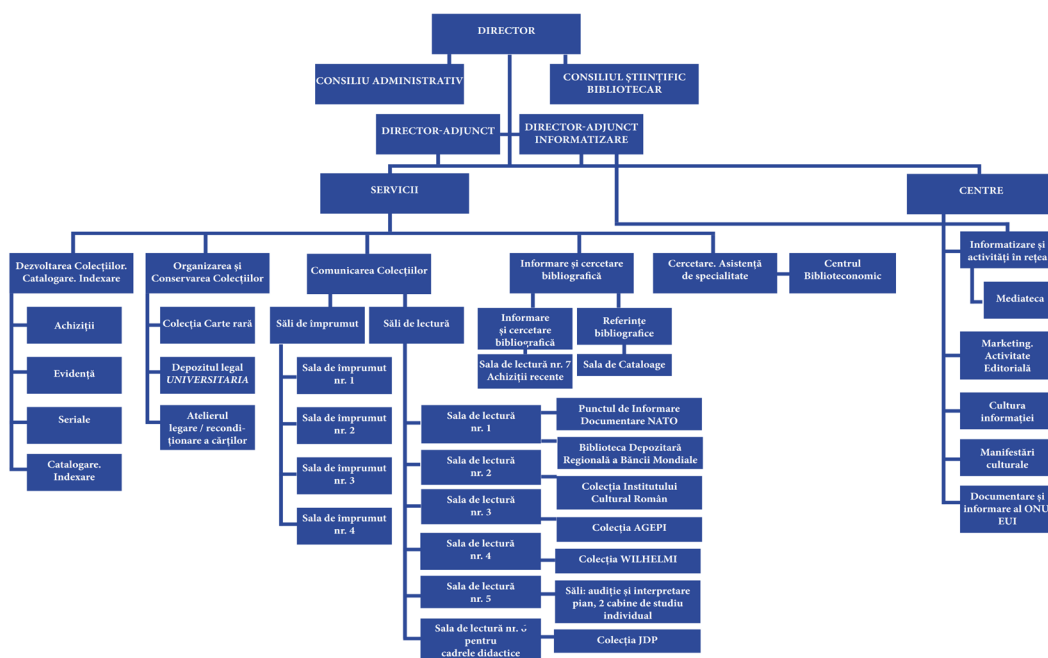
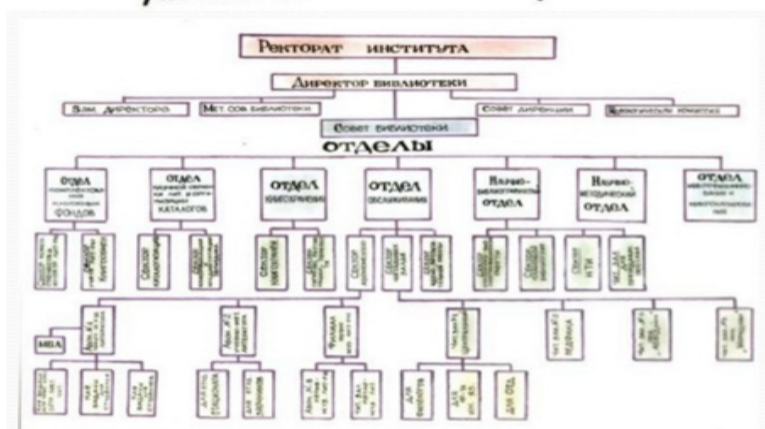
Condițiile de funcționare ale Bibliotecii erau foarte precare, în spații adaptate în trei corpuri de învățămînt, cu rafturi improvizate și cărți înghesuite. Odată cu venirea lui Faina Tlehuci (27 martie 1962 - octombrie 2001) s-a schimbat structura organizațională, au fost acaparate alte spații, s-au deschis săli de lectură specializate, dar cel mai important a fost demersul inițiat în anul 1978 de construire a unei clădiri speciale pentru Bibliotecă. Construcția a durat 8 ani și a fost dată în exploatare în anul

1986. De atunci încoace cititorii, resursele informaționale și bibliotecarii beneficiază de condiții favorabile, unele chiar excelente pentru activitatea intelectuală.

În organizația noastră întotdeauna s-a optat pentru ca la orice etapă istorică, indiferent de condițiile și crizele care au afectat-o, să fie o structură bine definită, o cultură organizațională clară, un management eficient, cu implicarea permanentă a personalului adecvat de conducere, cu desemnarea unor obiective performante și realizabile, cu încadrări exacte în parametrii stabiliți.

Este foarte important să fie respectat un cadru corect de relații de subordonare și responsabilități, anumite norme utilizate la realizare a proceselor info - bibliotecare, o informare și implicare a majorității salariaților în vederea participării lor în activitățile proiectate, un mecanism bine definit de angrenare a tuturor celor implicați pentru a aduce reale contribuții în mersul bun al lucrurilor, ne referim aici la managementul participativ, demult încetățenit în Biblioteca universității bălțene. „Nu

СТРУКТУРА НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКИ БГУИ им. Ал. Руссо /по состоянию на 1-01-84/

trebuie să folosim doar creierile pe care le avem, ci toate creierile pe care putem să le împrumutăm“. Numai așa vom asigura eficiența activității Bibliotecii.

Poziția profesională a fost mereu orientată spre dezvoltarea continuă, menținerea imaginii de Bibliotecă Excelentă, titlu pe care l-a obținut încă în anul 1967 prin Ordinul nr. 127 a Ministerului Învățământului din R.S.S.M., recunoașterea mărcii și autorității. Peste un an (1978) Biblioteca este calificată drept Bibliotecă Științifică. Ordinul nr.111 din 4 mai 1990 al Ministerului Științei și Învățământului îi aduce Bibliotecii categoria I, ca mai târziu să devină Bibliotecă în afara categoriei (1995) și Biblioteca de categorie superioară (2003).

Începând cu anul 1986 viața Bibliotecii cunoaște un curs ascendent. Dimensiunii tradiționale a Bibliotecii i s-a adăugat dimensiunea inovatoare determinată de impactul produs de noile tehnologii informaționale. Astfel, printre primele instituții din Republică, Biblioteca universității bălțene a început să se informatizeze, iar prima conexiune la Internet din Universitate s-a produs anume la Biblioteca.

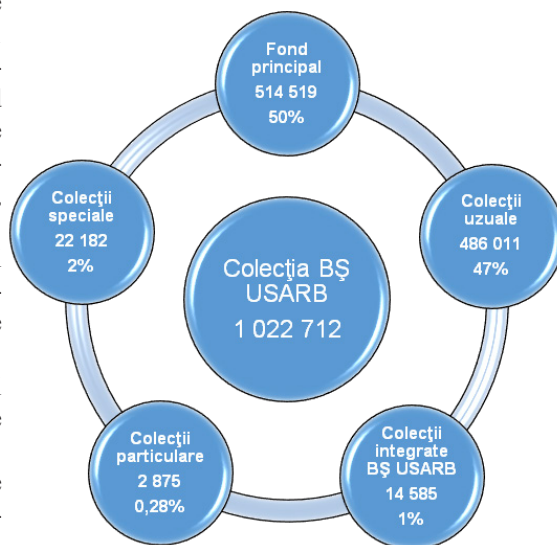
Despre aceste momente își amintea cu satisfacție Rectorul (1986 – 2007), Academicianul Nicolae Filip în luarea sa de cuvânt cu prilejul aniversării a 60 – a a Bibliotecii Științifice.

Proiectul ABUB - SOROS - 98, susținut de Fundația SOROS - Moldova și Institutul Societății Deschise din Budapesta fundamentează informatizarea Bibliotecii. Softul TinLib cu versiunile 280, 300 și 400 a fost mereu adaptat necesităților noastre. Astăzi, împreună cu 6 biblioteci universitare, în cadrul Proiectului MISISQ învățăm să lucrăm într-un nou soft - ALEPH. Ca structură de informare și documentare, diversificând modalitățile și tehnicile de acces la resurse, serviciile și produsele, bibliotecarii au desfășurat activități susținute de extindere a colecțiilor, a bazelor de date proprii. Biblioteca Științifică USARB este unica instituție info – documentară din partea de Nord a Republicii Moldova, care posedă o colecție enciclopedică de peste 1 mln. de documente tipărite, în circa 300 000 titluri în 57 de limbi, valoarea cărora depășește 11 milioane de lei.

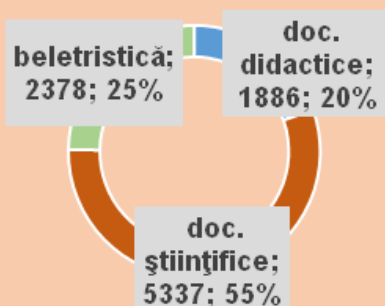
Anual sînt achiziționate 10 mii ex./ 5 mii titluri, abonate circa 200 titluri de publicații periodice, asigurat accesul la baze de date naționale și străine.

Circa 90 % le constituie donațiile și achizițiile din proiecte. 5 biblioteci particulare din Moldova, România, Germania, Suedia, în 3 000 de exemplare, unele din ele avînd statut de unicat au fost integrate în acest timp în colecțiile USARB : Mircea Druc, Ioan Călin Dumitriu, Daniela Gîfu (România), Leonid Gheorghian (Germania), Dan Dumitrescu (Suedia), Pavel Proca (R. Moldova).

Printre cei mai importanți donatori din ultimul timp vom remarca: Asociația obștească Syllabus din București, care a donat cărți la inițiativa Ministerului Culturii al R.Moldova - 394 ex. în 203 titluri în valoare 50 687,40 lei. Deținătorii burselor la postdoctorat de la Universitatea „A.I.Cuza” din Iași au adus valoroase publicații, care au acoperit anumite lacune din colecția universitară: Daniela Gîfu -118 u.m., Mihaela Mocanu - 77 u.m. și Adrian Grozavu – 37 u.m.

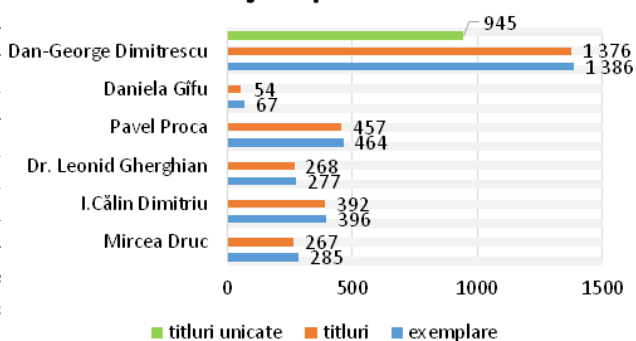

Achiziții 2014 după tip de publicații

Printre cei mai generoși donatori, care au investit în evoluția instituției bălțene se înscriu Fundația SOROS – Moldova, Asociația Pro - Basarabia și Bucovina, Filiala „Costachi Negri” din Galați, Concernul KNAUF din Germania, UNDP , Institutul Goethe – București, Banca Mondială, Ambasadele SUA, României, Poloniei, Elveției, Rusiei, Chinei în Moldova, Universitatea Fresno din California. Printre persoanele particulare , care se preocupă de îmbogățirea colecțiilor noastre, de îmbunătățirea echipamentului tehnic de care beneficiază utilizatorii, cu deosebită grațitudine îi numim pe secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina , Filiala „Costachi Negri”, inginerul Radu Moțoc din Galați – România și dr Thomas Wilhelm din Elveția, profesor la una din cele mai recunoscute și vechi universități din lume – Heidelberg. Dl inginer Radu Moțoc a contribuit într-o măsură foarte mare la redresarea raportului de carte în limba română și rusă. La începutul anilor 90 ai secolului trecut, cărțile în limba română constituiau doar 5% , astăzi această colecție numără mai bine de 26%, ea fiind constituită în mare parte din donații. O valoroasă colecție de patrimoniu, cuprinsă în peste 26 000 de cărți și reviste, în valoare de 100 000 Euro a realizat în acești ani dl Radu Moțoc, pentru studenții și profesorii de la Bălți.

Colecțiile particulare

Proiectul de donație The East and Central European Journal Donation Project „Social Research”- JDP – SUA, care pînă în prezent a adunat la Bălți o colecție valoroasă de reviste în limba engleză. 4 proiecte de dezvoltare a colecțiilor susținute de Fundația SOROS – Moldova, care au adus beneficii (soft, hard, cărți și reviste) în valoare de circa 70 000 \$.

Timp de un an (2012 – 2013) cititorii noștri au beneficiat gratuit de serviciile sălii de lectură virtuale a Bibliotecii electronice a tezelor de doctor din colecția Bibliotecii de Stat din Rusia.

În anii 2013 - 2015 un alt Proiect în cadrul Parteneriatului Moldova Germania , aduce circa 1000 de cărți în limbile germană, engleză, română în domeniul managementului automobilismului, în valoare de aproape 20 000 Euro.

Circa 26 de proiecte de investiții, cercetare / dezvoltare și de organizare au fost realizate în ultimii ani.

Prin relațiile de schimb interbibliotecar se aduc valoroase documente de la bibliotecile mari din Moldova și din România: Biblioteca Centrală Universitară din București, Biblioteca Națională , Biblioteca Națională Pedagogică, BCU Cluj, Timișoara, Craiova, Galați, Suceava.

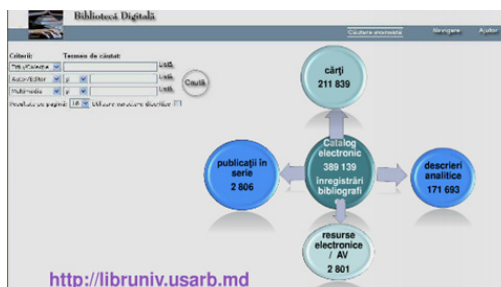
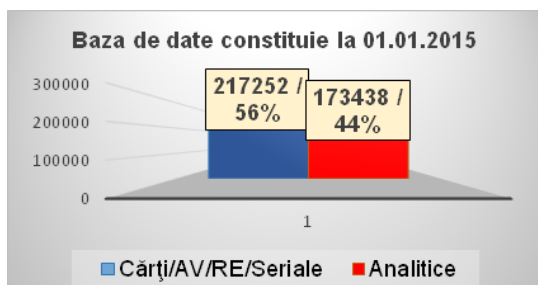
Pentru profesorii și studenții bălțeni Biblioteca Națională și Biblioteca Centrală Universitară din București, cu care avem semnate Convenții de colaborare, abonează anual respectiv 12 și 45 titluri de publicații periodice.

Bibliotecarii au asigurat accesul la baze de date proprii și internaționale de profil, au prestat servicii și produse în corespundere cu noile generații de biblioteci „Web 2.0” și „Biblioteca 2.0”.

Resursele bibliotecare sînt oglindite în catalogul electronic , care expus pe Internet conține mai bine de 401 093 de înregistrări bibliografice despre 73% din toate titlurile deținute în colecția Bibliotecii.

Oferta informațională a fost susținută de Rectorat prin abonarea la bazele de date EBSCO și SPRINGER, Legislația Moldova în valoare totală de peste 2 500 EURO, bibliotecarii cumulînd încă circa 40 de baze de date, prin care studenții și profesorii au avut acces la conținuturile integrale a 58 214 de reviste, 214 474 cărți în format electronic.

Anual sînt realizate programele bibliotecare: Noul Utilizator; Zilele Informării; Zilele Catedrelor; Zilele Bibliotecii; Zilele Licențiatului / Masterandului, Doctorandului, Zilele Revistei, Zilele Tineretului, ONU și alte forme de activitate menite să informeze și să educe tinerii în spiritul respectului față de Bibliotecă.

Activitatea de cercetare a devenit un instrument esențial al bibliotecarilor de evaluare a problemelor emergente și de descoperire a celor mai eficiente modalități de activitate pe bază de studiu teoretic, metodologic și empiric. Ambiția științifică a Bibliotecii oferă personalului oportunități de cercetare cu un impact pozitiv asupra dezvoltării instituției, calificării angajaților, evoluției domeniului biblioteconomic instituțional și național. Ca parte integrantă a științei universitare, cercetarea bibliotecară a înregistrat în anii din acest secol apreciable performanțe.

Rezultatele cercetărilor sînt reflectate anual în 500 de lucrări științifice: monografii, lucrări bio/bibliografice, publicații periodice, rapoarte statistice, dicționare, cataloage, anuare, ghiduri metodice, inclusiv sute de articole în presa de specialitate națională și internațională.

Doar în 5 ani bibliotecarii au participat la 129 reuniuni profesionale și au prezentat 160 de comunicări.

Comunicarea și difuzarea resurselor informaționale se produce prin 4 săli de împrumut, 12 săli de lectură, Centrul de Documentare al ONU, Centrul de Informare a Uniunii Europene; Biblioteca Depozitară Regională a Băncii Mondiale; Punctul de Informare Documentare NATO, AGEPI, Colecția ICR .

Cei mai activi producători de lucrări bibliografice din Republica Moldova în anul 2014

Instituția	Nr. titluri
Camera Națională a Cărții	20
BȘC "A. Lupan", AȘM	8
Biblioteca Șt. US "A. Russo", Bălți	5
BMC "B.P. Hasdeu"	3
Biblioteca AMTAP	2
DIB ULIM	2
Biblioteca Șt. ASEM	1
Biblioteca Șt. Rep. Agricolă a UASM	1

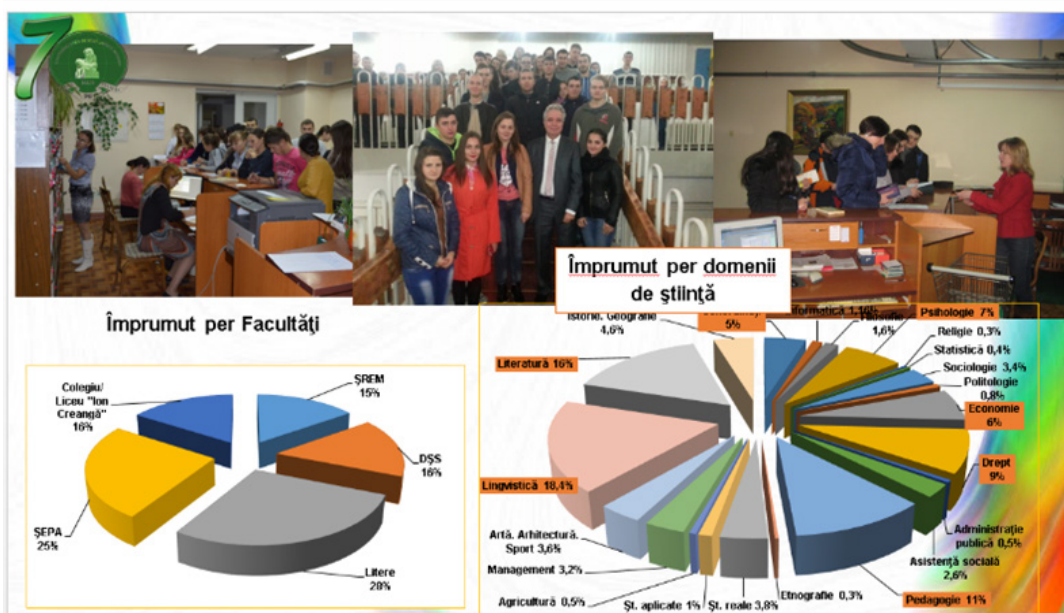
În 2013, bibliotecarii au lansat Arhiva instituțională digitală - ORA (Open Research Archive) USARB, elaborată pe platform DSpace, care colectează full-textele publicațiilor științifice și didactice ale universitarilor din Bălți, oferindu-le în acces deschis.

Feedbackul cu utilizatorii, sporirea accesului deschis la produsele bibliotecare a evo-

luat prin punctele de acces la conexiunea globală: site-ul Bibliotecii, 4 conexiuni la biblioteci deschise, 8 conexiuni la rețele sociale, 3 – bloguri, 1 – wiki (circa 2 000 de postări pe an).

Studentii și profesorii au beneficiat de mai multe oportunități pentru acțele de învățare, cercetare, culturalizare, formare a competențelor de cultură a informației, studiere a necesităților și intereselor de informare și documentare în condiția unicului corp de Bibliotecă cu patru nivele, cu spații atractive de circa 6 000 m², 12 (763 locuri) săli de lectură, 4 săli de împrumut la domiciliu și alte subdiviziuni, dotate cu echipament tehnic modern și dedicate activităților bibliotecare.

Clasată de Guvern la categoria superioară, Biblioteca Științifică îndeplinește funcțiile de Centru Biblioteconomic departamental (pentru două biblioteci de colegiu și 562 biblioteci școlare), este membru al Consorțiului REM (Resurse Electronice pentru Moldova), participantă în proiectul Național Memoria Moldovei, Tempus MISISQ, Proiectul Servicii de informare inovatoare și durabile pentru

învățământul superior din R. Moldova (2014-2015), Proiectul Erasmus + Library Network Support Services: modernizing libraries in Armenia, Moldova and Belarus, through library staff development and reforming libraries / Suport de rețea a serviciilor bibliotecare: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus, realizarea cărora ne va apropia de valorile biblioteconomice europene și va deschide noi oportunități pentru cititorii și bibliotecarii din Moldova.

Biblioteca universitară este o componentă integrantă a spațiului educațional, funcțiile căreia depind de direcțiile instituției și este considerată un mediu info-cultural cu un bogat potențial pedagogic, acesta realizându-se prin diverse componente atât ale mediului informativ cât și prin activitatea de formare a culturii informației utilizatorilor. Anual bibliotecarii promovează câte 400 - 500 ore ale

cursului Bazele Culturii Informației în 40 -50 grupe. Conform Ordinului Rectorului din 2012, toată responsabilitatea promovării acestor ore îi revine Directorului Bibliotecii, care raportează direct Pro-rectorului pentru instruire.

Diversității sporite a mediului extern bibliotecile au opus o varietate de modele organizaționale, reacționând nu numai la schimbările socio-politice și economice, dar, de asemenea, modificând propriile obiective și valori, logistica instituțională, resursele informaționale, serviciile și produsele bibliotecare pentru contingentul lor de utilizatori. Făcând totală abstracție de pasivitate, bibliotecarii mereu întreprind măsuri active pentru o organizare excelentă, amenajarea spațiilor de lectură adecvate, pentru acumularea fondurilor documentare valoroase și utilizarea noilor tehnologii informaționale / comunicaționale în vederea interconectării, cooperării și partajării resurselor / activităților cu structuri similare naționale și internaționale.

Biblioteca trăiește și muncește cu demnitate avînd deplina susținere a cititorilor, rectoratului, a mediului profesional. Realizîndu-și principalele sale funcții, ea păstrează cele mai relevante tradiții, completîndu-le cu noi forme de lucru, aspirînd mereu spre creșterea calitativă.

Mulți ani, dragă Bibliotecă universitară!